

CHORALIS CONSTANTINUS 500

A HABSBURG CSÁSZÁRI UDVAR ÉNEKES SZERTARTÁSAI A 15-16. SZÁZADI GYAKORLAT ALAPJÁN

VOCAL LITURGICAL MUSIC IN THE HABSBURG IMPERIAL COURT ACCORDING TO 15TH AND 16TH-CENTURY PRACTICES

Heinrich Isaac (c.1450-1517)

Születésének pontos idejét és helyét nem tudjuk. Feltehetően 1450 körül született Németalföldön, ahogy ezt az életének korai szakaszára vonatkozó itáliai forrásokból következtetni lehet, amelyekben „Arrigho de Ugho da Fiandra” említik.

Életéről elsőként 1484-ből van adatunk. Ekkor Lorenzo „il Magnifico” de Medici szolgálatában állt Firenzében. Itt a család által patronált három templom énekese és komponistája volt, valamint Lorenzo gyermekeinek zenei nevelését is ellátta. Gyakran komponált világi műveket is az udvar költőinek, vagy a család tagjainak verseire is. Giovanni Medici később X. Leó pápáként felkarolta és jelentős feladattal látta el időse tanítómesterét.

Isaac 10 évet töltött Firenzében, majd 1494-ben Lorenzo halála után két évvel távozott a városból, de nem örökre. A korai firenzei évek alatt megházasodott, és Lorenzo segítségével házat vásárolt a városban, közel a Medici palotához. Isaac távozása után felesége Firenzében maradt, így a komponista – amikor csak tehetette – hazalátogatott. Egy helyi intézménnyel kötött szerződése fennmaradt, miszerint ők gondoskodnak Isaac feleségének ellátásáról, ételt és bort szállítottak a házhoz évenkénti díjazás fejében.

Legközelebbi adatunk szerint 1496. novemberében csatlakozik I. Miksa császárhoz, aki ekkor Pisában állomásozik. A Habsburg udvar eddig kívül esett a németalföldi zeneszerzők „hatósugarán”, Isaac az első, aki a császár szolgálatában magas szintre juttatja, felvirágoztatja az udvar zenei életét.

1497. áprilisában már szerepel a neve a bécsi udvar fizetési jegyzékén, mint „udvari komponista”. A kedvező feltételek hatására feleségét is Bécsbe hozatja.

Az új pozíció megváltoztatja saját műveinek repertoárját. Németalföldön és Itáliában töltött idejéből elsősorban francia és olasz nyelvű világi darabjai maradtak fenn, ettől az időtől, pedig latin nyelvű motettái, liturgikus és ünnepi alkalmakra készített művei kerülnek előtérbe. Természetesen, a kor hagyománya szerint, felhasznál világi dallamokat is ezekhez az új művekhez. Az ausztriai és német területeken divatos „Lied” világi műfaját a francia chansonok művészi színvonalára emeli, és gyakran egyházi művekben is feldolgoz egy-egy ismert dallamot.

Másik jelentős újítása a különösen német területeken elterjedt „alternatim” gyakorlat továbbfejlesztése. Ez a gyakorlat az *ordinarium missae* tételeire volt jellemző, ami azt jelentette, hogy váltakozó módon, egy- és többszólamú részek felváltva követték egymást az egyes énekelt részekben belül. A XV-XVI. században az orgona és ének váltakozásáról is tudunk. Isaac ezt a gyakorlatot továbbfejlesztte, és kiterjeszti a *proprium missae* tételeire is, kettős értelemben: egyrészt a fent leírtak szerinti váltakozás figyelembevételével, másrészt a *proprium missae* egyes tételeinek feldolgozását tekintve; vagyis az *introitus*, *alleluia/sequentia*, *communio* többszólamú, a köztes változó részek *graduale* és *offertorium* egyszólamú gregorián. Isaac pozíciója szerint műveit bécsi használatra komponálta, de gyakorta küldött darabokat Firenzébe, vagy más európai városokba, udvarokba. Bécs és Firenze mellett életének fontos helyszínei voltak még Torgau, Ferrara és Konstanz, ahol időről-időre megfordult.

Röviddel I. Miksával való találkozása után Bölcs Frigyes szász fejedelem udvari Kapellájának névsorában olvashatjuk Isaac nevét Torgauban, ahol ezután többször felbukkan. Még 1498 előtt felkerül a Habsburgok számadó könyvébe, és 1499-ben megfordul Firenzében is. Az 1505 körül keletkezett többszólamú mise anyagot tartalmazó kéziratban nagyrészt a torgau-i Bölcs Frigyes számára komponált művek vannak. Ezeket később jelentősen átdolgozza és a bécsi gyakorlatba már ezek a felújított művek kerülnek, amikből Isaac halála után közel 50 évvel létrejön a *Choralis Constantinus* nyomtatványa.

Ferrari látogatását egy 1502. szeptemberéből származó levél örökíti meg, melyet I. Ercole herceg egyik ügynöke küld urának: „Felhívom Fenséged figyelmét, hogy Isaac énekes Ferrarában járt, és a „La-mi-la-sol-la-si-la-mi”, témára motettát szerzett, amely nagyon jó, s amellyel két nap alatt elkészült. Ebből mindazonáltal még nem lehet többre, csupán arra következtetni, hogy nagyon gyorsan dolgozik; azonkívül azonban úgy komponál, hogy munkája tetszik az embereknek. Úgy találom, hogy alkalmasabb lenne Fenséged szolgálatára, mint Josquin, mert szívélyesebb modorú és több újat ír. Igaz ugyan, hogy Josquin jobban komponál, de a saját feje és ízlése után megy, nem pedig az emberek kívánságát követi.” A levél ellenére a herceg Josquin-t hívja meg udvarába komponistának.

Sokkal fontosabb Isaac kapcsolata a német Konstanz városával. Valamivel 1505. előtt Martin Vogelmayer volt a város orgonistája, akinek kézírásával van lejegyezve Isaac *Sub tuum praesidium* kezdetű motettája a St. Gall - MS 530 jelzetű kéziratban. Egy másik kódex (St. Gall - MS463/464) őrzi az ugyancsak Konstanzban keletkezett hatszólamú *Virgo prudentissima* motettáját. 1507-ben birodalmi gyűlést tartanak a városban, ahol Niccolò Machiavelli ünnepségén a komponista és felesége is részt vesznek. I. Miksának és a császári Kapellának ekkor Konstanz a székhelye. A katedrális püspöke, *Hugo von Hohenlandenber*g itt hallja Isaac liturgikus műveit, és valószínűleg ő veti fel a zeneszerzőnek a későbbi *Choralis Constantinus* ötletét.

Isaac életének utolsó szakaszában Ausztria liturgikus és világi zenéjének megújításán, jobbátételén fáradozik. Firenzében a Mediciék újra megerősödnek. Lorenzo halála után, Savonarola fellépésének hatására hatalmi helyzetük meggyengült, de ekkorra visszanyerik befolyásukat. Ebben nagy szerep jut Lorenzo fiának – akit Isaac még ifjúkorában tanított – Giovanni de Medicinek pápává választása, aki X. Leó néven uralkodott Rómában. A pápa 1514. május 13-án, közvetett módon levelet küld ifjúkori mesterének. Az üzenetet a Sixtus-kápolna Priorjára Niccolò da Pittis-re bízta. A pápa Isaac részére nyugdíjat biztosít 22 évvel azelőtti szolgálataiért, és arra kéri, hogy a Medici család ügyeinek intézésében, befolyásuk visszaállításában segédkezzen Firenzében. Isaac a levél kapcsán felkeresi I. Miksát, és a pápa kérésére hivatkozva a császár szolgálatából való felmentését kéri. A császár elismerve és megköszönve eddigi szolgálatait, tekintélyes életjáradékban részesíti és elbocsátja. Isaac ezután visszatér Firenzébe és nem hivatalosan a Medici családot szolgálja, ügyeinek intézését felügyeli. Itt halt meg 1517. március 26-án.

Choralis Constantinus

A zenetörténet egyik legnagyobb vállalkozása.

1550-ben és 1555-ben Hieronymus Formschneider nürnbergi kiadónak köszönhetően jelent meg három kötet terjedelemben a teljes egyházi évet felölelő mise-proprium anyagokat tartalmazó kiadvány.

Az első kötet a vasárnapok szertartásához kapcsolódó tételeket közli. A második kötetben a nagyobb egyházi ünnepek (húsvét, pünkösöd, mennybemenetel stb.) liturgikus tételei találhatóak, míg a harmadik kötetben a szentek ünnepeire kapcsolódóan közöl műveket, kiegészítve néhány egyedi ünnep anyagával (akadnak duplikált alkalmak a második kötetrel összevetve, némileg eltérő liturgikus tételekkel), illetve néhány alternatív gyakorlat szerint megkomponált mise-ordinárium ciklus is helyet kapott az utolsó kötetben.

Próbáljuk áttekinteni ennek a hatalmas zenei kincsnek a keletkezésétől a nyomtatott megjelenéséig terjedő közel 50 évig tartó kalandos történetét!

A történet 1507-ig nyúlik vissza, amikor Heinrich Isaac a császári Kapella zeneszerzőjeként I. Miksa kíséretében Konstanz városában tartózkodik. Ekkor figyel fel rá a katedrális püspöke, és kéri fel egy teljes egyházi évet felölelő liturgikus énekanyag megkomponálására, a konstanzi katedrális számára. Isaac 1508. április 14-én megbízást kap a katedrális káptalanjától a fontosabb ünnepek (*etlich officia in summis festivitatis*) „Formuláinak” (*Formularies=alapelvek*) elkészítésére. A következő feljegyzés szerint 1508. május 18-án néhány elkészített „Formula” átdolgozására kérik. Végül a megbízástól számított 19 hónappal később, 1509. november 29-én a káptalan elfogadja a teljes mise-proprium anyag „Formuláit” (*1509 Ex parte Cancionales per ysaac transmissi*). „Formulák” alatt valószínűleg azt a tervet kell érteni, amiben Isaac rögzíti a megzenésítendő részek liturgikus szövegét és gregorián dallam-anyagát. Ezt a tervet Isaac hátralevő életében folyamatosan valósítja meg, a „Formulák” szerint sorra komponálja meg azok többszólamú részeit. Minden bizonnyal a katedrálisban e szerint az összeállítás szerint végezték a szertartásokat 1526-ig, amikor a protestánsok támadásai elől a káptalan menekülni kényszerült Konstanzból.

Isaac konstanzi kéziratai és azok másolatai – ezekben a nehéz időkben – egy augsburgi könyvkereskedő, Georg Willer tulajdonába kerültek, aki ezeket továbbadta Hans Ott részére, Nürnbergbe. Hans Ott felismerve a „Formulák” jelentőségét, felkéri zeneszerző barátját Ludwig Senfl személyében, hogy szerkessze meg a teljes anyagot a rendelkezésre álló kéziratok és másolatok segítségével, illetve a hiányzó részeket az „Formulák” alapján egészítse ki. Senfl a feladatot kiváló ötletnek és lehetőségnek találta. A nagyszerű komponista Isaac tanítványa volt, ahogy az önéletrajzi motettájából (*Lust hab ich g'habt zur Musica*) kiderül.

Mesterét 1515-ben közvetlenül követte a Habsburg udvar zeneszerzői állásában, amit Isaac halálának idején is betöltött. Művészi céljának tartotta Isaac tervét a császári udvar Kapellájában megvalósítani, de ebben megakadályozták. 1519-ben I. Miksa halálakor az Kapellát feloszlatták, Senfl-t elbocsátották. A zeneszerző hűsége korábbi mesteréhez töretlen maradt. 1520-ban ennek ékes bizonyítékát adja a *Liber Selectarum Cantionum* c. motettás kötet megjelenítésével, melyben Isaac műveiből is többet közread.

Senfl-t új pozíciója Münchenbe, a bajor hercegi udvarba szólítja. Itt 1523-ban kapja azt a feladatot, hogy szervezzen udvari Kapellát. (Ebbe a kórusba nyer néhány évtized múlva Orlando di Lasso is felvételt mint énekes, majd az ő irányítása alatt éri el a müncheni Kapella a fénykorát.) Senfl, nem sokkal Münchenbe való megérkezése után hozzákezd Isaac műveinek másolásába. Nem véletlen, hogy a legfontosabb 4 kéziratos Isaac műveket tartalmazó forrás itt található (MSS 35-38). 1531-et írunk, amikor Hans Ott felkeresi Senfl-t tervével, aki ezután hosszú ideig dolgozik mestere hagyatékán. Hat évvel később, Ott egy másik kiadványának (*Novum et insigne opus musicum, 1537.*) előszavában beharangozza a készülő tervet: „*Isaaci pauca habere potui, sed facile id pensabimus proxima editione, qua Choralem cantum constantiensem, ut vocant vulgabimus*”. Anyagi nehézségek miatt a kötet nem tud megjelenni. Időközben Senfl 1542-1543 körül meghal, majd nemsokkal utána 1546-ban Hans Ott is. Senfl 1537-ben elkészült Isaac terveinek megszerkesztésével, a hiányzó részek kiegészítésével, összeállt a nagy mű, legalábbis erre utal, hogy halála utánról nincsenek mástól bejegyzések a kéziratban. A kiadvány Hieronymus Formschneiderhez kerül, aki 1550-ben adja ki a Choralis Constantinus I. kötetét, majd 1555-ben a II. és III. kötetet.

Több mint három évszázadnak kellett eltelnie, hogy modern átirásban is napvilágot lásson ez a sorozat. Az első két kötet modern kiadása kritikai jegyzetekkel 1898-ban és 1909-ben jelent meg Guido Adler és Anton Webern közreadásában. A korábbi erőfeszítések az 1950-es évek után felerősödtek a tekintetben, hogy alapos vizsgálat alá kerüljenek a „Formulák” egyes részei és a teljes kompozíciós sorozat. Régi Gradualék és Missalék, számos kézirat és nyomtatvány átvizsgálása történt meg a szóba jöhető egyházmegyék területén, ahol ezek a művek liturgikus használatba kerülhettek.

A konstanzi püspökséghez tartozó nyomtatott Graduale nem került elő ebből az időből, csak kéziratos Missale. Ez alapján egyértelmű, hogy a Choralis Constantinus terve az ő felkérésükre készült. A második kötetben található három szent anyaga (St. Conrad, St. Pelagius és St. Geberhard) teszi egyértelművé, hogy Isaac ezt az összeállítást Konstanz számára írta. Ezek a szentek csak a helyi liturgiában szerepelnek. A második kötet „Formuláit” összevetve a Missaléval kiderül, hogy ez a kötet teljes egészében Konstanz számára készült. Azonban más a helyzet az első és harmadik kötetrel. Ezek összevetése a konstanzi Missaléval mutatnak kisebb eltéréseket, sőt esetenként a „Formulák” nincsenek semmilyen összefüggésben a misekönyvvel. Ennek a két kötetnek a legfőbb forrásai a Senfl és társai által másolt müncheni kéziratok (MSS 35-38). Ezek több liturgikus könyvvel való összehasonlítása alapján a passauai nyomtatott Graduale, az 1511-ben Bécsben megjelent Graduale Pataviense vehető mintának a „Formulákat” illetően. E szerint a Graduale szerint végezték a bécsi császári Kapella liturgikus gyakorlatát.

Az első kötetben kapnak helyet az alábbi mise-proprium anyagok: (a) Szentháromság vasárnapja, (b) 23 pünkösöd utáni vasárnap, (c) Adventi időszak vasárnapjai, (d) Vízkereszti időszak vasárnapjai, (e) Nagyböjti időszak vasárnapjai, (f) Húsvéti időszak vasárnapjai és a (g) Mennybemenetel utáni vasárnap. A harmadik kötetben Senfl közreadásában a következő ünnepek tételei találhatóak: (a) Szentek közös részei, (b) 5 Tractus, (c) 17 „Formula” egyes szentek ünnepéhez és szentek közös részeihez kapcsolódva, amelyek közül 7 duplikált ünnep a második kötetrel, valamint (d) 5 mise-ordinárium ciklus.

Senfl szándéka egyértelműen az volt, hogy Isaac által Konstanz felkérésére elkezdett zenei anyagot a „Formulák” alapján kiegészítse az egész egyházi évre, amihez még alternatív ordinárium sorozatot is illesztett, ami egy templomi kórus számára teljessé teszi a három kötetet. Az odaadó tanítvány megszerkesztette mestere teljes liturgikus zenei törekvéseit magába foglaló gyűjteményét. Egy dolog nem sikerült maradéktalanul, mégpedig az, hogy egy egyházmegye rítusa szerint álljon össze a teljes három kötet. Erre utal a sorozat második és harmadik részében található duplikált ünnepek sora (ami a teljes művet tekintve igencsak elenyésző). Ilyen módon kétféle gyakorlat szerint, a konstanzi és a passauai/bécsi rítus szerint áll össze a teljes sorozat.

Ezek szerint a *Choralis Constantinus* cím kissé félrevezető, hiszen az első és harmadik kötet csak a császári Kapella gyakorlata szerinti anyaggal készült el. Senfl megpróbálta megőrizni eredeti egységében az egyes ünnepek tételeit, az egyes tételek különálló részeit, ezért nem javított bele mesterének Konstanz számára összeállított második kötetének anyagába, így maradt meg ez a rítusok szerinti kettősség.

Több szempontból is nagy jelentőségű a *Choralis Constantinus* megjelenése. A kötetben rögzített előadói gyakorlatnak középkori gyökerei vannak. Az első többszólamú művek – melyek liturgikus használatra, ezen elv szerint készültek – a XII- XIII. századból maradtak fent. Legfontosabb forrásuk a francia *Notre Dame-i iskola* két alakjának *Leoninus*nak és *Perotinus*nak műveit is tartalmazó *Magnus liber organi* nevet viselő kottás kézirat. Isaac korából tudunk több zeneszerzőről is, akik ezt a gyakorlatot egy-egy proprium sorozat erejéig alkalmazták, ám sem kortársainak, sem a késői utódoknak nem sikerült ezt a teljes egyházi év alkalmaira kiterjesztenie. Ismerünk nagynevű komponistákat, akik kísérletet tettek erre vonatkozóan, de vagy nem lett teljesen kidolgozott művük, vagy nem is maradt belőle fenn kézzelfogható adat, csak írásos források utalnak erre. Ilyen például *William Byrd: Gradualia* sorozata, vagy *Giovanni Pierluigi da Palestrina: Gradualia* terve.

A XVI. század közepén, a német kottakiadásban ritkaság volt, hogy külön kiadványt jelentessenek meg egy szerző műveiből, főleg hogyha az illető nem német születésű. Heinrich Isaac volt az első, aki ilyen megítéltetésben részesült.

Ez a mű az utókorra hagyományozza a korabeli német egyházzenei gyakorlatot, I. Miksa császár és más jeles fejedelmek udvarainak énekes hagyományát.

Ez az első olyan jellegű kiadvány, amelyet a későbbi összkiadások (*Opera omnia*) előfutárának tekinthetünk.

Liturgikus szempontból pedig, a megjelenés után az első rész, a vasárnapok anyagát tartalmazó kötet alapján folytak a vasárnapi szentmisék a Habsburg udvarban, és ez a gyakorlat elterjedt egész Ausztriában, Németországban és a svájci egyházban, aminek rövid időn belül a reformáció terjedése szabott gátat.

SERGIUS ÉS BACCHUS VÉRTANÚK

Maximianus idején magasrangú tisztek voltak a császári palotában. Följelentették őket, hogy keresztények. Előbb női ruhában körbevitték őket a városban, majd átadták őket a szír-eufráteszi helytartónak. Az kihallgatta őket, és Bacchust úgy megostoroztatta, hogy belehalt. Sergiusnak szögeket vertek a lábába, így kellett bejárnia katonai táborokat, végül lefejezték. Tiszteletük Keleten és Nyugaton is elterjedt.

Műsorunkban a liturgikus tételek mellett néhány motetta is helyet kapott. A „bevonulási” művet Heinrich Isaac I. Miksa császárrá koronázására írta. Az ünnepélyes hangvételű mű szinte fanfár-szerűen szólal meg, és mutatja be az akkor társadalom szereplőit, felsorolva az alattvalók sorát, a rendeket, a világi és egyházi méltóságokat, akik hűséget fogadnak az új császárnak, akit szinte isteni magasságokba emelnek.

A szertartás szerint az evangélium helyén hangzik Lassus nagyszabású motettája, amely János evangéliuma szerinti részlettel idézi fel Lázár feltámasztásának történetét. Ezt a művet egy Pierre de la Rue motetta követi, amelyet Ausztriai Margit megrendelésére készített a szerző, és 1507-ben, Szép Fülöp halálának első évfordulóján mutattak be. Ausztriai Margit és Szép Fülöp testvérek voltak, I. Miksa császár gyermekei. Szép Fülöp volt Miksa fiú örököse, Németalföld kormányzója és Spanyolország királya. Fialat korában, hirtelen halt meg 1506-ban, így a kormányzóság nővéreére szállt, a spanyol korona pedig fiára, Károlyra, aki helyett nagykorúságáig anyai nagyapja, Aragóniai Ferdinánd gyakorolta a hatalmat. Károly nem csak ezen címeknek volt örököse, hanem apai nagyapja, Miksa révén a Német-római császárság utódlásáért is eséllyel indult, amit már nagykorúként, Miksa 1519-ben bekövetkezett halála után sikerült is megszereznie, így V. Károlyként az európai történelem egyik leghatalmasabb birodalmának élére került.

A communio után 2 Lassus mű hangzik el. Először egy kétrészes motetta a 119. zsoltár teljes szövegének feldolgozásával, majd az évközi idő Mária-antifónája, a *Salve regína* zárja a műsort.

S. SERGII & BACCHII

Szt. Mihály Templom (2010. október 7., 19.00)

St. Michael's Church (7. October, 2010. at 7 PM)

Motetta – Heinrich Isaac: **Imperii proceres** (a4)

Loyset Compère (c. 1445-1518): **Asperges me** (a4)

Introitus – Heinrich Isaac: **Sacerdotes Dei** (Choralis Constantinus III.) (a4)

Kyrie – Heinrich Isaac: Missa Paschale (a6)

Gloria – Heinrich Isaac: Missa Paschale (a6)

Graduale – **Invéni David** (Graduale Pataviense (fol.158)

Alleluia – Heinrich Isaac: **Elégit te Dóminus** (Choralis Constantinus III.) (a4)

Orlandus Lassus (c. 1532-1594): **Frémuit spíritu Jesus – Videns Dóminus** (a6)

Pierre de la Rue (c. 1450-1518): **Delicta iuventútis** (a4)

Offertorium – **Véritas mea** (Graduale Pataviense (fol.161)

Sanctus – Heinrich Isaac: Missa Paschale (a6)

Agnus Dei – Heinrich Isaac: Missa Paschale (a6)

Communio – Heinrich Isaac: **Beátus servum** (Choralis Constantinus III.) (a4)

Orlandus Lassus: **Ad Dóminus – Heu mihi** (a6)

Orlandus Lassus: **Salve regína** (a6)

Motetta

Imperii proceres, Romani gloria regni,
vos electores, vos archiepiscopi, et omnes
pontifices totusque simul ecclesiasticus
ordo, armorumque duces, vos laude gravi
potentes, marchie quisqua ades, comes et
baro, nobiles, urbis rector seu populi,
imperio quem federa iungunt: consolite
in medium, In rebus succurrite fessis,
ecclesiam fulcite sacram, concordia nos
sancto, stringat vinculo proprii et rebus
adeste! Auscultate pio Maximiliano
psallite! Accedas favor optime. TUBE, qui
es pater patrum, pellas fremores rebelles;
da, Deus, imperii iustis cadat emulus
armis! hinc tibi devotas reddamus
carmine grates atque tuas laudes celebret
Germania vitus. Amen.

Ad aspersionem aquae benedictae

Asperges me hysopo et mundabor lavabis
me et super nivem dealbabor.
Ps. Miserere mei Deus secundum
misericordiam tuam iuxta multitudinem
misericordiarum tuarum dele iniquitates
meas.
Glória Patri et Filio et Spiritui Sancto
sicut erat in principio et nunc et semper
et in saecula saeculorum. Amen.

Introitus

Sacerdotes Dei, benedicite Domino;
sancti et humiles corde, laudate Deum.
Ps. Benedicite omnia opera Domini
Domino: laudate et superexaltate eum in
saecula.
Glória Patri et Filio et Spiritui Sancto
sicut erat in principio et nunc et semper
et in saecula saeculorum. Amen.

Kyrie, eléison.

Christe, eléison.
Kyrie, eléison.

Glória in excelsis Deo et in terra pax
homínibus bonae voluntátis. Laudamus
te, benedicimus te, adoramus te,
glorificamus te, gratias ágimus tibi
propter magnam glóriam tuam,
Dómine Deus, Rex caeléstis Deus Pater
omnipotens, Dómine Fili unigénite,
Iesu Christe, Dómine Deus, Agnus Dei,
Filius Patris, qui tollis peccáta mundi,
miserere nobis; qui tollis peccáta mundi,
súscipe deprecationem nostram. Qui
sedes ad dexteram Patris, miserere
nobis. Quóniam tu solus Sanctus, tu
solus Dóminus, tu solus Altíssimus,
Iesu Christe, cum Sancto Spírítu: in
glória Dei Patris. Amen.

Motetta

Hints meg izsóppal és megtisztulok,
moss meg és a hónál fehérebb leszek!
Ps. Könyörülj rajtam, Istenem, hiszen
irgalmadban töröld el gonoszágomat!
Dicsőség az Atyának és Fiúnak és
Szentlélek Istennek. Miképpen kezdetben
vala, most és mindenkor és mindörökkön
örökké. Ámen.

Ad aspersionem aquae benedictae

Hints meg izsóppal és megtisztulok,
moss meg és a hónál fehérebb leszek!
Ps. Könyörülj rajtam, Istenem, hiszen
irgalmadban töröld el gonoszágomat!
Dicsőség az Atyának és Fiúnak és
Szentlélek Istennek. Miképpen kezdetben
vala, most és mindenkor és mindörökkön
örökké. Ámen.

Introitus

Áldjátok Isten papjai az Urat: szentek és
alázatos szívűek dicsérjétek az Istent.
Ps. Áldjátok az Úr minden alkotmányai
az Urat: dicsérjétek, magasztaljátok őt
mindörökké.
Dicsőség az Atyának és Fiúnak és
Szentlélek Istennek. Miképpen kezdetben
vala, most és mindenkor és mindörökkön
örökké. Ámen.

Uram, irgalmazz!

Krisztus, kegyelmezz!
Uram, irgalmazz!

Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön
békesség a jóakarató embereknek.
Dicsőítünk téged, áldunk téged, imádunk
téged, magasztalunk téged, hálát adunk
neked nagy dicsőségedért, Urunk és
Istenünk, mennyei Király, mindenható
Atyaisten. Urunk, Jézus Krisztus,
egyszülött Fiú, Urunk és Istenünk, Isten
Báránya, az Atyának Fia, te elveszed a
világ bűneit, irgalmazz nekünk; te
elveszed a világ bűneit, hallgasd meg
könyörgésünket. Te az Atya jobbán ülsz,
irgalmazz nekünk. Mert egyedül te vagy a
Szent, te vagy az Úr, te vagy az egyetlen
Főlség, Jézus Krisztus, a Szentlélekkel
együtt, az Atyaisten dicsőségében. Ámen.

Motetta

Thou shalt sprinkle me, Lord, with
hyssop and I shall be cleansed; thou shalt
wash me, and I shall be made whiter than
snow.
Ps. Have mercy on me, O God,
according to thy great mercy.
Glory be to the Father and to the Son
and to the Holy Spirit. As it was in the
beginning, is now, and ever shall be,
world without end. Amen.

Ad aspersionem aquae benedictae

Thou shalt sprinkle me, Lord, with
hyssop and I shall be cleansed; thou shalt
wash me, and I shall be made whiter than
snow.
Ps. Have mercy on me, O God,
according to thy great mercy.
Glory be to the Father and to the Son
and to the Holy Spirit. As it was in the
beginning, is now, and ever shall be,
world without end. Amen.

Introitus

O ye priests of the Lord, bless the Lord;
O ye holy and humble of heart, bless the
Lord
Ps. All ye works of the Lord, bless the
Lord: praise and exalt him above all for
ever.
Glory be to the Father, and to the Son,
and to the Holy Ghost. As it was in the
beginning, is now, and ever shall be,
world without end. Amen.

Lord, have mercy.

Christ, have mercy.
Lord, have mercy.

Glory to God in the highest. And on earth
peace to people of good will. We praise
You. We bless You. We worship You.
We glorify You. Lord God, heavenly
King, God the Father almighty. Lord
Jesus Christ, the Only-begotten Son.
Lord God, Lamb of God, Son of the
Father. You who take away the sins of
the world, have mercy on us. You who
take away the sins of the world, receive
our prayer. You who sit at the right hand
of the Father, have mercy on us. For You
alone are holy. You alone are Lord. You
alone are the Most High, Jesus Christ,
with the Holy Spirit, in the Glory of God
the Father. Amen.

Graduale

Spécie tua et pulchritudine tua inténde
prósperé Procéde et regna. V) Propter
veritátem et mansuetúdinem et iusticiam
et edúcet te mirabíliter dextéra tua.

V) Elégit te Dóminus sibi in sacerdotem
magnum in pópulo suo.

Motetta

Prima pars

Fremúit spiritu et turbavit seipsum et
dixit: „Ubi posuistis eum?”. Dicunt ei:
„Domine, veni et vide”. Lacrymatus est
Iesus.

Secunda pars

Videns Dominus flentes sorores Lazari,
ad monumentum lacrymatus est coram
Iudaeis et clamabat: „Lazare veni foras!”

Motetta

Prima pars

Delicta juventutis et ignorantis eius
quesumus ne memineris, Domine, sed
secundum misericordiam tuam, memor
esto illius in gloria claritatis tuae,
aperiantur ei coeli, quam promisisti
credentibus, collocentur illi angeli, in
regnum tuum, Domine, servum tuum
suscipe, suscipias eum, sancto baptismo
qui signatus est, ut huic militiae coelestis
socius discederet, veniant illi ibviam
sancti angeli Dei et perducant eum in
civitatem coelestem Hierusalem.

Secunda pars

Suscipias eum gratia tua, O Domine, in
verbo tuo cui a Deo regnum coeleste
promisum est adjuvet eum is, qui Paulum
elegit per mortem Christi Jesu, in vas
electionis intercedat pro eo is qui in cruce
rogavit Deum, ragavit patrem, ut tolleret
cuncta peccata gentium, oret pro eo is qui
latroni pendentis in cruce promisit
paradysi gaudia, tantum ex gratia
intercedat pro eo is qui Sanctos Dei
sanguine sanctificavit, omnes suo
sanguine sanctificavit, aeternus
propitiator: ut Philippus carne exutus
pervenire mereatur ad gloriam regni
coelestis. Amen.

Offertorium

Véritas mea et misericórdia mea cum
ipso: et in nómine meo exaltábitur cornu
eius.

Sanctus, sanctus, sanctus Dóminus Deus
Sábaoth. Pleni sunt caeli et terra glória
tua. Hosánna in excélsis. Benedictus qui
venit in nómine Dómini. Hosánna in
excélsis.

Graduale

Kelj útra ékességben és szépségben,
haladj szerencsével és diadalmaskodjál.
V) A hűségért, a szelídségért és az
igazságért: s vezessen csodálatosan jobb
kezed.

V)

Motetta

Első rész

Jézus lelke mélyéig megrendült. „Hova
tettétek?” - kérdezte megindultan.
„Gyere, Uram - felelték -, és nézd meg!”
Jézus könnyekre fakadt.

Második rész

Látván az Úr Lázár megrendült nővérét, a
sírnál sír az összegyűlt nép előtt és
felkiált: „Lázár, jöjj ki!”

Motetta

Első rész

Ifjúsága vétkeit és az ő tudatlanságát nézd
el neki, Uram, a te kedvező
könyörületességére emlékezz, és legyen
meg az ő emlékezete a te fényednek
dicsfényében, nyíljanak meg neki az egek,
miként megbocsátottál a benned
hívőknek, vegyék körül őt az angyalok,
bocsásd be a te hívedet az országodba,
bocsásd be őt, aki a szent keresztséggel
van megjelölve, jöjjenek szembe vele
Isten szent angyalai, és vezessék be őt az
égi Jeruzsálem városába.

Második rész

Fogadd a kegyedbe őt, ó Uram, a te
igédbe, fogadj be őt az Isten égi
országába, segítse őt az, aki Pált eszközül
kiválasztotta Jézus Krisztus halálának
színe alatt, járjon közbe érte az, aki a
keresztben kérte Istent, hogy szabadítsa
meg a népeket bűneitől, könyörögjön érte
az, aki a keresztben függő latornak a
paradicsomi örömeket megígérte, járjon
közbe érte az, aki Isten minden
szentjeinek megszentelt vérét a saját
vérével szentelte meg, engeszteld ki, hogy
Fülöp porhüvelyétől megszabadulva
legyen méltó bejutni az égi birodalom
dicsőségébe. Ámen!

Offertorium

Vele lesz hűségem és kegyelmem, és
fölemelkedik a szarva nevemben.

Szent vagy, szent vagy, szent vagy,
mindenség Ura, Istene. Dicsőséged
betölti a mennyet és a földet. Hozsanna a
magasságban. Áldott, aki jön az Úr
nevében. Hozsanna a magasságban.

Graduale

Good luck have thou with thine honour:
ride on, because of the word of truth, of
meekness, and righteousness; and thy
right hand shall teach thee terrible things.

V)

Motetta

Groaned in the spirit and troubled
himself, And said: Where have you laid
him? They say to him: Lord, come and
see. And Jesus wept.

The Lord, seeing the sisters of Lazarus
weeping at the tomb, wept openly in the
presence of the Jews, and cried out:
„Lazarus, come forth!”

Motetta

We beg you to forget his youthful faults
and ignorances, O Lord, but according to
your mercy be mindful of him [Philip] in
the glory of your renown, let the heavens
be open to him as you promised to
believers, let the angels take him up into
your kingdom, O Lord, support your
servant who was marked with the sign of
holy baptism in order that he might go
forth as a comrade to the heavenly host,
let the angels of God come to meet him
and lead him to the heavenly city of
Jerusalem.

Receive him by your grace, O Lord, to
whom, in your word, the heavenly
kingdom was promised by God, that it
may help him who chose Paul through
the death of Jesus Christ, in surety of
selection, that he [Jesus] might intercede
for him, he who on the cross asked God
the Father to take away all the sins of the
people, that he [Jesus] might pray for
him, he who promised the joys of
paradise to the thieves hanging on the
cross, likewise let him [Jesus] intercede
out of kindness for him [Philip], he
[Jesus] who sanctified the saints by the
blood of God, sanctified all by his blood,
eternal reconciler: in order that Philip,
delivered from the flesh, might deserve
to attain the glory of the heavenly
kingdom. Amen.

Offertorium

My truth also and my mercy shall be with
him: and in my Name shall his horn be
exalted.

Holy, Holy, Holy Lord God of Hosts.
Heaven and earth are filled with your
glory. Hosanna in the highest. Blessed is
He Who comes in the Name of the Lord.
Hosanna in the highest.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
dona nobis pacem.

Communio

Beatus servus, quem, cum venerit
Dominus, invenerit vigilanter: amen
dico vobis, super omnia bona sua
constituet eum.

Motetta

Prima pars

Ad Dominum, cum tribularer, clamavi, et
exaudivit me. Domine, libera animam
meam a labiis mendacii, a lingua dolosa.
Quid detur tibi aut quid apponatur tibi,
lingua dolosa? Sagittae potentis acutae
cum carbonibus iuniperorum.

Secunda pars

Heu mihi, quia peregrinatus sum in
Mosoch, habitavi ad tabernacula Cedar!
Multum incola fuit anima mea cum his,
qui oderunt pacem. Ego eram pacificus;
cum loquebar, illi impugnant me.

Motetta

Salve Regina, Mater Misericordiae, Vita,
dulcedo, et spes nostra, Salve! Ad te
clamamus, exsules filii [H]evae, Ad te
suspiramus, gementes et flentes, In hac
lacrimarum valle. Eja ergo, Advocata
nostra, Illos tuos misericordes oculos ad
nos converte Et Jesum, benedictum
fructum ventris tui, Nobis, post hoc
exilium, ostende, O clemens, O pia, O
dulcis Virgo Maria.

Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit:
irgalmazz nekünk.
Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit:
irgalmazz nekünk.
Isten Báránya, te elveszed a világ bűneit:
adj nekünk békét.

Communio

Boldog az a szolgáló, kit mikor ura
eljövend, ébren talál. Bizony mondom
nektek, hogy minden vagyona fölé rendeli
őt.

Motetta

Első rész

Az Úrhoz kiáltottam
szorongatásomban, és ő meghallgatott.
Mentsd meg lelkemet, Uram, a gonosz
ajaktól, mentsd meg az álnok nyelvtől!
Mivel fizessen neked, te csalárd kígyó, te
álnok nyelv? A harcosnak hegyes nyilával,
s a bozónak izzó tüzével!

Második rész

Jaj nekem, hogy a Meseben kell
időznöm és Kedár sátraiban kell laknom!
Lelkem már túl soká tartózkodik azok
közt, akik a békét gyűlölik. Békét akarok,
de hogyha beszélek, az nekik háború.

Motetta

Üdvözlégy, Királynő, irgalmasság Anyja!
Életünk, édességünk, reménységünk,
üdvözlégy! Hozzád kiáltunk, Évának
számkivetett fia, hozzád sóhajtunk sírva
és zokogva e síralom völgyéből! Fordítsd
reánk tehát, Szószólónk, irgalmas
szemedet, és e számkivetés után mutasd
meg nekünk Jézust, méhednek áldott
gyümölcsét! Ó irgalmas, ó kegyes, ó édes
Szűz Mária!

Lamb of God, Who take away the sins of
the world, have mercy on us.
Lamb of God, Who take away the sins of
the world, have mercy on us.
Lamb of God, Who take away the sins of
the world, grant us peace.

Communio

Blessed the servant whom the Lord finds
waiting when he cometh: amen, I say
unto you, he shall give him charge of all
his possessions.

Motetta

In my trouble I cried to the Lord: and he
heard me. O Lord, deliver my soul from
wicked lips, and a deceitful tongue. What
shall be given to thee, or what shall be
added to thee, to a deceitful tongue. The
sharp arrows of the mighty, with coals
that lay waste.

Woe is me, that my sojourning is
prolonged! I have dwelt with the
inhabitants of cedar: My soul hath been
long a sojourner. With them that hate
peace I was peaceable: when I spoke to
them they fought against me without
cause.

Motetta

Hail Holy Queen, Mother of mercy
[Hail] our life, our sweetness and our
hope! To thee do we cry, poor banished
children of Eve, To thee do we send up
our sighs, Mourning and weeping in this
valley of tears. Turn, then, o most
gracious advocate, Thine eyes of mercy
and after this our exile Show unto us the
blessed fruit of thy womb, Jesus. O
clement, o loving, o sweet Virgin Mary.

CORVINA CONSORT

w w w . c o r v i n a c o n s o r t . f w . b u
művészeti vezető: Kalmanovits Zoltán

Andrejszki Judit, Pintér Ágnes – soprán

Draskóczy Balázs, Pászti Károly – tenor

Kalmanovits Zoltán – bariton

Demjén András – basszus